

cipalității No. 45 dată către d. ministrului de interne.

(Sub-scris) D. Rucăreanu.

,,Reponsul d-lui Prefect."

Domnule.

Acele conținute în hărția ce ați dată prefecturei, care s-a înregistrat la No. 93 amă onore a respunde că coprinderea aceloră hărție nu e alta de cătă cele ce vi s-au comunicat prin adresa No. 2226 la care vă rogă a respunde.

Primiș ect.

(Sub-scris) prefect Furduescu.

Însă, asardul a voită a'mi da în măna o copie după ordinul d. Ministrului pe lingă care se alătură acelui raport cu alte petiții și iată'l:

,,No. 6996, 15 Martiū d-lui prefect de Mușcelu.

,,Vă recomandă pe lingă aceasta în originală raportul ce amă întâmpinat din partea Onr. Municipalității orașului Câmpu-lungă No. 59 împreună și cu cele doă petiții ale orașaniloră despre cari tractează acestă raportă, relativă la ceia ce arătă că ară suferită din partea d-lui D. Rucăreanu fostul prefect la acelui district, și vă invită d-le prefect, ca însvăluindu în cea mai de aproape băgare de sămă coprinderea aceloră hărție, să cercați cu dinadinsul subiectele de reclamare, și să spună neîdăbitul ministrului totu ce veți dovedi în năpoindă lotu intrună timpă și citatele hărție spre cele de cunună."

Primiș ect.

(Sub-scris) N. Crețulescu.

Nu voi să dicu nici o vorbă despre stilul, sensul și tonul mai virtoșu alăcestui ordinu: și copii și orbi potu vedea und bate darea; daru permisi'mi d. Ministru Crețulescu, a'lă intreba în care condice, în care lege, în care fără, supăt care regime constituționale a văduu, a citit, a invățău a audiu dumnei că unu particularu ce nu mai era în funcție, adică supăt ordinele dumnealui, putea să fie tărită înaintea prefecturei și obligațu a răspunde de fapte ce numai ministerul publicu, s'nu numai tribunalul suntu în dreptă a interoga, judica și condamna? daru să admintenă pentru unu momentu că era în dreptă d. Ministru a o face, permită'mi dumnealui a'lă mai intreba ce a facut după ce a văduu codardia aceloră membru și a reclamațiloră afidați, și ce ară si facut dumnealui ore daca fostul prefect saru si arătău codardul să'u daca asupra sa saru si raportat d-lui ministru numai o nuanță de culpabilitate? Si cine nu pote geci? Tonul care face mudica ordinului mai susu citatul ne spune de ajunsu.

Piñă aici amă mersu mai multu relatindu și acumu vomu intra pe tărimalu unei critice, unoră desbateri ore care ca să nu convingem bine de unde provine răul.

D. Ministru Crețulescu a avută în vedere că de cătă membri acestei muicipalități se comită abuzură și a trecutu cu vederea; d. Ministru a avută în vedere că acești membri își calcă în piciora sacra datorie, cindu este vorba de asigursrea orașului cu articol le do tutia necesitate, piñă și carne, a avută în vedere maniera dumneloră asupra încheieri contractelor, nerespectindu legea, făcindu a căde o mare greutate asupra neavutului și a se scamota obolulă văduviei și alu orfanului; d. Ministru a trecută cu vederea. D. Ministru a avută în vedere că acești membri, în privința edificăriloră și înfrumusării orașului, despreținându legea, nu facă decită a'si vărsa favorile pe unu și a persecuta pe alii d. Ministru a trecută cu vederea. S'a raportat d. Ministru de către fostul prefect pentru bani publici cari, după credința s'a, nu erau puși la locul loru în casa membrului municipalității; și în acelă raportă a putută prea bine d. Ministru să citeșă pîntre rînduri că acelle sume să speculează de către membrul municipal; ce face insă d. Ministru? pe cumu văzură, printro ordine aproba cererea prefectului și prin tralele o desaproba.

In fine, s'a cerută o cercetare care, văzură mai susu, cumu s'a facut și cumu s'a scamotă. Văzură mai incă cumu în față unoră asemenea fapte d. Ministru trage peste tōte acestea unu burete, trecindu cu vederea și tolerindu. Să mai vedem acum care a fostu și suntu efectele acestoră cause, voi

să dicu, acestoră tolerări ministeriale. Incurageați, îngimbați, inflați, de favorea d. Ministru, membrii municipalități și o iaă asupra și începă pe de o parte a ataca pe prefectul prin acte formali cu excesivini ce călău peste convenințele cerute chiară de legi, dosarile prefecturei nu sunt lipsite de asemenea acte, iară pe de alta, dumneilor, consincigii și afidații dumneilor n'au lăsată și nu lasă încă iasă s'au locu publicu unde să nu verse injurie și calomnie infame asupra persoanelor fostului prefect, asupra fraților săi și asupra intregeri familie.

Exemplul imitat și exagerat făcu să piără cu totul prestigiul și respectul către autoritate; eacă doă probe flagrante:

Impiegatul subalternu copistă la sub-prefectura nucșorei chimătu fiindu de trei ori, nu de Demetru Rucăreanu, ci de prefectul Județului, ca să responde la o cercetare ce se facea din ordinea guvernului, s'a opusă de trei ori cu tonul și vorbele cele mai impertinent. L'a adusă prin poliță și a cerută destituirea lui; însă d-la ministru ilu grația pînă la arestă de 24 ore numai, adică i'i concede 24 ore de odină mai multu.

Unu altu vagabonțu, adusă asemenea la prefectură pentru nesupunere la legi și fapte anarcice, vine și insultă pe prefectu în pretoriul seu. Totu acte formali constată și acesta.

Aceste frumose ecsemple de insolită tolerată va crede pote cineva că s'au oprită aci. Nu! ele au prinsă rădăcină și au intinsă ramure care au ajunsu multu mai departe.

La 4 Apriliu trecută de dimineață uă femeă din casă de la mine merge în piață să cumpere cova. Pe cindu femeia numără paralele, unu bădăraniu vine și pune măna pe lucrul dejă cumărată și pusă la uă parte pentru mine.

,,Lasă, îl disă vîndătoru de acele lucruri, că este pentru d. N. Rucăreanu, îl vol da altul." Daru care fu respusul bădăraniului? unu torrentă de injurăturele cele mai sale, cele mai scrisoare asupra mea, injurăture ce mai nu mai aude cine-vă astăzi nici chiară în gurile țiganilor; și acestea în audiul multu, ce sta adunată ca în piață.

Totu în acea di seră pe la 9 ore c singii și afidați aduninduse intro o casă din mijlocul pieței și eșindu în balconu, începă a turna o plorie de desfaimări, injurăture și epitele cele mai odișoare, cumu ciocoi și altele contra fraților Rucăreni și fraților Rudeni; ospresiuni demne numai de dinșii și de toti sycophantii semenilor. Ei, fraților Rudeni, etăvă și voi în cestie! bine să vă fie! să vă învăță minte! voi cari ați contribuit multu la boiarirea părinților loru, voi cari li-ati scăpatu din multe locuri, ia-ți scosu din multe noroie; voi cari ia-ți ajutău în procesele loru, cari le ați fostu ca o măna dreaptă în interesele loru de familie; voi în fine cari le ați deschisă ochii și iați condusă chiară în afacerile loru de comerciu, suferiți astăzi să fiți injurăti astă-fel și calomniati de dinșii; suferiți cumu suferim și noi că așea ne învață Evangeliu lui Christu; dețăi va da cineva o palmă, înțorece față se-ță de a încă una; suferiți pînă va veni timpul să se împlină o altă învățătură totu și sfîntul Evangeliu: cu măsura ce vei măsura, cu aceia și se va măsura.

Sr sie bine constatau, bine înțelesu, că nu amă citată aceste laudabile fapte ca să mă plângu contra loru s'au contra autorităților ci numai că s'au constată pînă unde tolerarea d-lui ministru a împinsu lucrurile.

Nu revoltă expresiunele miserabile și insolință ale unoră miserabile insolinți, și eșii din cărciumă, cu creștere de cărciumă; și apoi care omu cu puțini creeri, cu puțină demnitate nu și aduce aminte de ingeniosă anexă antică.

,,Antistene laudatu fiindu o dată de omeni răi: tremura de frică, diselă, nu cumu-va să si comisă vre unu reu. Si vice-versa."

Totu ce revoltă este tolerarea d-lui ministru care așa și face a crește conflictul; tolerarea d-lui ministru care suflă în schințe; schințea devine focu, focul încediu și apoi D-deu mai scie ce tolerarea d-lui ministru prește dinte alu cabinetului, care pe de-o-partă

ne cîntă liniște, pace, chiamă la ordine țara întrăgă; eră pe d'alta provocă binișoră incăierarea între cetăteni. Aproposu de injurături și calomnie, ni s'ară oserva pote de ce nu amă facută recursu la lege, ni s'ară oserva poate ca anecdotele lui Antistene, lui Brutus ect. numai sunt de modă; căci noi trăim cu totul în alt seculi, supăt alte moravuri, supăt alte datine, supăt alte legi; că tōte astă frumose ideie nu facu în țioa de astădi de cătă pedantismulă dăscălescă.

Răspundu la prima observație: ce vomu face cu legea? unde vomu ajunge? legea este blândă, indulginte; legea este multu iertătoare; ea permite furorii, sclerelor, trădătorilor a perora în publicu ca omeni de onore, de probitate, de bună credință; legea, permite bandișorii și tăărilor de ocau a eșii în lume cu mănele în sioduri și a se făli cu patenta în frunte de omeni onești. E forte blindă, forte indulgiente și forte delicate legea în cătă a ajunsu la debilitate și este mai pe calea phisiei.

Cătă pentru a doua observație, suntemu de acordă. În adevără, virtuțile antice și au făcută timpul și paciența lui Christu nu este dată omului. Înă odată merge urcioru la apă, dice un proverb român. Paharul d-a tăplinu cată adăpă din afară, dice unu alu doilea.

Astădi provocări, măne provocări; provocări la fie care ocazie, pe fie care di, se va umplea odată și paharul nostru și va căta să dea pe dinasără, pacința noastră se va rumpe și va prorumpu! ce s'ară mai putea întâmpla scio D-deu!

Ei bine! daru legea ore ce va dice ea atunci? fi va ea totu așea blândă, indulginte, multu iertătoare? Nu! ea își va aduce aminte că o dată în viață ieșită să fie și ea omu de omenie, ca servitorul care, în trei-deci ani de serviciu la stăpinul său, la ascultău, nu mai cindu acesta i-a ordinul să'lă arunce în apă. Legea atunci va deveni mai catolică de cău însuși papa; ea își va aduce aminte de sacra sa datorie, va reclama totă asprimea și rigoreea și se va pronunța contra noastră. Fie! daru celu puținu opinia publică va fi pentru noi.

Ei bine, d-le ministru, permitemu acumă a reveni asupra menționatei cercetări: Prefectul Rucărenu a cerută o casă din mijlocul pieței și eșindu în balconu, începă a turna o plorie de desfaimări, injurăture și epitele cele mai odișoare, cumu ciocoi și altele contra fraților Rucăreni și fraților Rudeni; ospresiuni demne numai de dinșii și de toti sycophantii semenilor. Ei, fraților Rudeni, etăvă și voi în cestie! bine să vă fie! să vă învăță minte! voi cari ați contribuit multu la boiarirea părinților loru, voi cari li-ati scăpatu din multe locuri, ia-ți scosu din multe noroie; voi cari ia-ți ajutău în procesele loru, cari le ați fostu ca o măna dreaptă în interesele loru de familie; voi în fine cari le ați deschisă ochii și iați condusă chiară în afacerile loru de comerciu, suferiți astăzi să fiți injurăti astă-fel și calomniati de dinșii; suferiți cumu suferim și noi că așea ne învață Evangeliu lui Christu; dețăi va da cineva o palmă, înțorece față se-ță de a încă una; suferiți pînă va veni timpul să se împlină o altă învățătură totu și sfîntul Evangeliu: cu măsura ce vei măsura, cu aceia și se va măsura.

In totu casul Domnule Ministru, datoria dumitale era a o publică și, ori care s'ară si similiu partea atacată, aru si avută drumul deschisă a merge, cu acestu acu în măna, să'și caute satisfacere în națională legi. Însă ce facă d-ta, d-le ministru? Inchidă acul cercetării în dosarile dumitale și ilu aruncă în fundul intunericului, ca se remane ascunsu numai pentru ochii noștri; și totu în acela-și timpu, cu o măiestriă admirabilă, inventată în optica cabinetului dumitale, ilu scoșă la lumina, ba încă la o lumină multu microscopă și forte telescopă pentru ochi calomniatorilor noștri căci ei vădu și citescu în trinsul din Câmpu-lungu tomai în mijlocu capitali, în mijlocu ministerului de interne și în fundul intunericului acestu ministeriu. Mare minune!

Așa, d-le ministru, prefectul Rucărenu provoca cercetarea, strigă și cere darea la lumină a oameni acu, d-ta îl refuză; calomniatori și sycophanii vinu din nouane atacă prin acte formale și ofensive la prefectură, luindu de base chiar acel acu și citindul spre a justifica insolință loru; Dimetru Rucărenu cere copii după acele acu, spre ași putea afla defensiva celu puținu în lege; daru și suntu refuzate. Vezi, d-le ministru cătă afinitate între maniera d-tale și maniera actualului prefect de Mușcelu Gendu la gindu de poruncă!

Ți-aduce aminte, d-le ministru, facă apel la memoria d-tale, căndu pe la începutu lui mai trecută amă venită la d-ta în ministerii și-amă vorbită pentru a dețea oare să poată asupra acestoră împrejurări și te amă rugău să binevoești a scrie celu puținu în particularu

d-lui prefectu de a ne da acele copie, ca să nu ajungă lucrurile la scandal; și-a aduci aminte d-le Ministru ce mi-am respunsu! Mi-am promis; dar ce să facă? Niciu.

Ei, d-le Ministru! În puterea puterii ministeriale și în lipsă de legăplină de vîgor, lege potințe care se cără rigurosamente responsabilitatea ministrilor, poți d-ta să facă multe lucruri bune său rele, juste său injuste; călare pe duce ministerie de interne și de justiție, poți destitui și înlocui pe funcționarii loru după placerea d-tale obligându pe fierară a cioplui lem-nul și pe lemnarul a bate fierul; poți sili directă sau indirectă pe uni a demisiona, poți muta său permute pe altii după diferențele loru misiuni și capacitate, pe cumu văzură, mai susu; poți și mai multu d-le ministru, poți promulgă ca lege în vîgor voturile adunării căci își placă, și poți lăsa în abisul uitării pe căte își desplacă; în fine, d-le ministru, poți face orice își vine d-le le socotă și pînă va veni acea lege vîrtoasă. Daru a punte în jocu onorea omului și a tolera sychofantiile nu este iertătoare nimicul, d-le ministru; onorea este mai presus de tōte, mai multe de tōte: ea prende locu și merge chiară în națională vieții umane.

A arma pe care și-a desarma pe alii nu este egale, nu este cavalerescu, d-le Ministru; a atacă apărătoare basaționale ministeriale, nu este eroismu, d-le ministru; eroismu, lealitate, demnitate este a eșii la luptă drăptă.

Începu acestu articolul pe terimul formalităților, trecu apoi pe terimul criticii, fie-mi permisă a trece și pe alii treilea terimul alu moralității.

Unu amicu bine voitoru, făcătoru de pace mă onora zilelele trecute cu consiliile sale amicali dicându și repetindu mai de multe ori: De ce nu facem cumu, e bine adică agurida mere, să le lăsăm tōte josu, să trăim în liniște și pace, că Câmpu-lungul a fostu totu d'aua renomu și lăudăt de o bună armonie, de unire etc. etc.

Ei? Domnule făcătoru de pace! În adevără Gămpulungeni aș datu probe de pace, de concordia, de unire în timpi criticii, în împregiurări grele ce au trecută peste terra nostra; dar ore cine așă perdută așa pace? cine a ruptă așa unire, așa concordia? Nu cumva, d-le făcătoru de pace, ai voită a face allusie la noi așta care suntemu înjurați și calomniati, pe cumu văzură, de Membrii Municipalității și afidați loru? Fără îndoelă așa, căci nu pote fi altu felu. Apoi te intrebă, d-le făcătoru de pace, informație-ai, așa d-ta care a fostu viață nostră, relaționile noastre, faptele noastre, comportarea noastră, c'unu cuvintu trecutul nostru cu conțințenii noștrii? Suntu convinsu că nu d-le, căci atunci nu ai făcută așa allusie și iatămă constrinsu și i'o spune eșu insuți: Cercetădă, d-le, cine în Câmpu-lungu a susținut și a indemnătă a se susține, a se incurgă literatura, științele, artile și ori-ce a apărută naționale și frumosu în terra și limba nostra, mai multu de cătă oră unde în terra în proporție cu modestele noastre mijloace? Cercetădă, d-le, și vei afla că aceea așa fostu cei înjurați astăzi și calificați cu numele de ciocoi. Cercetădă d-le cine a datu în Câmpu-lungu prima impulsie de fondarea unu micu teatru română? Cine l'a susținută în mai multe perioade? șepțe sute de lege și abonamente? (actele există ană!) Nu! Cercetădă d-le și vei afla că aceștia așa fostu înjurați și calificați de ciocoi?

Aceștia așa fostu calomniati, pentru orașul Câmpu-lungu, ca concetățianii; să ne întrebătă cumu ce așa fostu învățătare marelui bărbătu Românu! curativă cumu! Veniți acum, alegături de tōte colțurile terrei, căndu și vorba de deputație, alegături Mușcelu și și sicuri că veți fi așteptăți într-o lăză.

În acelă momentu s'a jurați și resbunare către unit din Oaș lungiani; din acelă momentu li să sâmbetele.